

СТАНОВИЩЕ

за

Дисертационният труд на асистент Мариана Станчева Пенчева - „ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ЗАДАЧИ И ТРУДНОСТИ ПРИ ПРЕТВОРЯВАНЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ МЕЦОСОПРАНовИ ОБРАЗИ В ОПЕРИТЕ „КАСАНДРА“ НА ВИТОРИО НЕКИ, „КАВАЛЕРИТЕ НА ЕКЕБУ“ НА РИКАРДО ДЗАНДОНАЙ И „ПЛАМЪКЪТ“ НА ОТОРИНО РЕСПИГИ” – за присъждане на научно-образователната степен „Доктор” към катедра „Класическо пеене” Вокален Факултет при Национална Музикална Академия „проф. Панчо Владигеров”

от

Професор д-р Деян Евгениев Павлов – преподавател по „Оперно пеене с диригент” катедра „Музикално-сценични изкуства” Вокален Факултет и „Оперно – симфонично дирижиране” катедра „Дирижиране и Композиция” при ТКДФ на НМА „професор Панчо Владигеров

Мариана Пенчева е родена е на 17.01.1966 година в град Пловдив,където започва певческото си изграждане, в класа на педагожката Иванка Михайлова в Музикалното Училище. След това продължава обучението си в Музикалната Академия в София в класа на проф.Мати Пинкас и проф.Мила Дюлгерова.

През 1991 година заминава за Италия със стипендия за обучение в Консерваторията на град Верона, където учи с Рина Малатрази. Специализирала е при Рената Ското и Александрина Милчева. Лауреат е на редица международни

конкурси, между които „Виоти” във Верчели, Вердиеви гласове в Бусето и „Лучано Павароти” във Филадельфия и „Кашиналирика”, в Кашина.

Нейната международна кариера започва на сцените на едни от най-големите италиански оперни театри: Театро Комунале във Флоренция е първото и участие в концерти с „Глория” на Вивалди и „Йоб” на Далапикола. Много скоро след това е и дебютът и на оперна сцена в „Риголето” в Театро Ла Фениче във Венеция. Мариана Пенчева дебютира на сцената на Миланската Скала във „Весталката” на Спонтини (откриване на сезон 1993/94 година) под диригентството на Рикардо Мути, а малко по-късно през същия сезон и в „Риголето”, пак под негово диригентство. Следват участия в Неаполския Сан Карло, където дебютира с ролята на Улрика заедно с Лучано Павароти в Бал с маски, а също така и в Лоенгрин, Селска чест, Танхойзер, Адриана Лекуврьор) Театро Комунале в Болоня (Фалстаф, Бал с маски, Трубадур) Театро Реджо в Парма (Силата на съдбата, Аида, Оберто, Граф на Сан Бонифачо) Триест (Адриана Лекуврьор, Кавалерите на Екебу, Аида, Трубадур) Торино (Лоенгрин, Трубадур, Дон Карлос, Селска чест, Едип Цар) Палермо (Евгени Онегин, Вълчицата, Селска чест, Аида) Катания (Аида, Мадам Бъттерфлай) Рим (Пламъкът, Мария Стюарт, Аида, Фалстаф) Пезаро (Ричардо и Зорайда, Мойсей и Фараонът) Мачерата (Норма, Аида). С Миланската Скала сътрудничеството и се оказва особено ползотворно-освен във Весталката и Риголето Мариана Пенчева пее и в Джоконда, Мадам Бъттерфлай, Силата на съдбата, Бал с маски.

Мариана Пенчева участва на световни сцени пеейки в операта „Фалстаф” (Токио, Брюксел, Мадрид, Буенос Айрес, Монте Карло, Бремен) Джоконда (Ница, Лондон, Барселона) Балмаски (Берлин, Токио, Лайпциг, Мюнхен, Дюселдорф Лас Палмас, Грац) Трубадур (Париж, Токио, Монтевидео, София) Дон Карлос (Сан Диего, Атина, Торино, София) Лоенгрин (Севиля, Сан Диего) Аида (Сеул, Сан Диего) Селска чест (Токио, Берлин)

Работила е с диригенти и режисьори като Ричард Бониндж, Рикардо Мути, Франко Дзефирели, Рикардо Шайи, Марио Моничели, Даниеле Гати, Вернер Херцог, Маурицио Арена, Уго Де Ана, Вили Декер, Маурицио Бенини, Джанлуиджи Джелмети, Антонело Алеманди, Даниеле Калегари, Дениз Криев, Федерико Тиеци, Нело Санти, Антонио Папано, Марко Летония, Пласидо Доминго, Даниел Баренбойм, Владимир Юровски. Нейни сценични партньори са били: Мирела Френи, Димитри Хворостовски, Лео Нучи, Мариела Девия, Брин Терфел, Натали Десе, Жозе Ван Дам, Ана Томова-Синтов, Барбара Фритоли, Сондра Радвановски, Никола Гюзелев, Роберто Аланя, Мария Гулегина, Джузепе Сабатини, Амброджо Маестри, Пиотр Бечала, Анна Нетребко, Лучано Павароти, Нийл Шиков, Едита Груберова, Даниела Деси, Ренато Брузон, Самуел Реми, Николай Гяуров и много други.

Дисертационният труд на асистент Мариана Пенчева се състои от 114 страници. Съдържа увод, три основни глави за оперите „Касандра” на

Виторио Неки, „Кавалерите на Екебу“ на Рикардо Дзандонай и „Пламякът“ на Оторино Респиги, с подраздели, заключение с приноси на дисертационния труд, библиография и приложения. Съществуват оперни заглавия, които през годините успяват да се задържат на сцената и се играят непрекъснато, с многобройни постановки в целия свят. Има и други, които са не толкова популярни, но все пак са изпълнявани сравнително често, макар и без да получат славата и известността на първите.

Обект на настоящата дисертационна тема са три оперни заглавия, които принадлежат към една трета категория, в която намират място изключително рядко изпълнявани опери.

Техните постановки са малко на брой в световен мащаб и широката публика никога не се е запознавала с тях, защото тяхната съдба по различни стечения на обстоятелствата е била съвсем друга. Нито едно от тези три заглавия не е било поставяно в България до момента, така че българската публика не ги познава. Основна цел на труда е да се представи, опише и сподели личният опит на докторнатката. И в настоящото художествено-творческо изследване реализира следните задачи и тези:

- Историческо представяне на посочените три опери.
- Личният опит в главните мецосопранови персонажи в гореизброените заглавия.
- Личен превод на либретата на трите опери от италиански на български език.
- Работа върху личните клавири на Мариана Пенчева на тези оперни заглавия.
- Представяне на нейните вокално-методически и интерпретационни възгледи при изграждане на гореизброените мецосопранови партии.

Става въпрос, за три оперни произведения, създадени между началото на миналия век и началото на втората световна война, в период на бурни световни конфликти, което е оставило своя отпечатък в тях самите и тяхната музика. Оперното изкуство определено има нужда от това, да даде повторен

шанс на такъв род заглавия, по своеобразен начин реабилитирайки ги и компенсирайки тяхната трудна първоначална съдба.

В Първа глава се разглежда операта „Касандра“ от Виторио Неки, чието първо представление е било през 1905 година. Започва с кратки биографични данни за композитора, историята на създаването на операта и пълното либрето, както и вокално-интерпретационните особености на героинята „Касандра“, в която се превъплъщава Мариана Пенчева. Партиите на тримата главни герои в операта (Касандра, Клитемнестра и Агамемнон) са изключително трудни и изискващи певци с особено драматични и обемни гласове, способни да издържат високата теситура и продължителното пеене в трудната зона между прехода и високия регистър. Оркестрацията на Виторио Неки е плътна и масивна, така че ако певците не успеят да „пробият“ тази звукова маса, просто са обречени да не могат да бъдат чути и да не се получи очакваното въздействие върху публиката. Основна роля играе стабилната певческа опора и проекцията на звука при пеене напред, за да бъде изведена вокалната линия на преден план, въпреки обективните трудности. Често теситурата е около и над така нареченият „втори преход“ на мецосопрана, налагайки изключително силен контрол, за да не се превърне пеенето в крясък, а да се запази неговото пробивно и в същото време центрирано звучене.

Втора глава включва операта „Кавалерите на Екебу“ от Рикардо Дзандонай, представена за първи път през 1925 година. Биографични данни за композитора, изброява неговите опери, разказва либретото на операта и вокалните и интерпретационни предизвикателства пред ролята на „Командантката“. Интересна е съпоставката с други две много известни опери написани по същото време и станали неизменна част от репертоара на всяка опера по света. „Кавалерите на Екебу“ за съжаление няма тази съдба. Както Мариана Пенчева отбелязва изключително трудните изпълнителски предизвикателства и самата партия на главната героиня вокално „изпитание“ за всяка оперна певица посегнала да претвори партията. Следва професионален анализ на партията на Командантката, тъй като самата

Мариана Пенчева е пяла и участвала в спектакли на гореспоменатата опера. Всичко е подкрепено с нотни примери и ясни разяснения по тях.

Трета глава е посветена на операта „Пламякът“ от Оторино Респиги. Изпълнена за първи път през 1934 година. Следват биография на композитора, либретото на операта и драматичните и музикални особености в партията на „Еудосия“. Разбира се, най-важната спънка е огромната и плашеща трудност за фактическата и практическа реализация на творбата. Докторантката я сравнява с трудността за поставянето на най-сложните опери на Рихард Щраус, като „Жената без сянка“, например.

Сценично-техничните трудности при реализацията и музикалната страна на нещата. От оркестрантите се изисква да бъдат на нивото на изпълнители, способни да покрият чисто симфоничния характер на партитурата, с емоционална и драматична наситеност. На хорове често се налага да се координират на две отделни групи, една зад сцена и друга на самата сцена, нещо, което трудно се постига, дори и на концертно изпълнение, с ноти и диригент точно пред тях. На всички солисти в централните роли се налага да се справят с невъзможни проблематики от вокално естество и необходимостта да използват в течение на операта несъвместими и противоположни вокални техники. Дори многобройните по-малки роли, дори тези, които имат съвсем малко за пеене, излизат от рамките на нормалното, дори да е само за една нота. За съжаление, усилието да се научи и подготви една толкова трудна и непозната опера рядко, да не кажем никога, се отплаща с многобройни изпълнения след това и в повечето случаи остава само за еднократна постановка. Всичко отново е показано и анализирано през погледа на артистката, която е пряк участник в изграждането на един спектакъл.

Приноси на дисертационния труд

- Представят се три непознати италиански оперни заглавия.
- Използван е личен опит при изпълнение на главните мецосопранови роли в трите опери.

- Включен в труда е личният превод на либретата на трите заглавия.
- Първа изпълнителка е Мариана Пенчева в интегрален вариант при сценична реализация на ролята на Касандра в наши дни в световен мащаб.
- Написаното за тези редки заглавия може да послужи на изпълнители на които ще предстои изява в тези опери.
- Дадената информация би могла да събуди интерес за реализация на тези три оперни заглавия на българска сцена.

Всеизвестен факт е, че откакто операта се е зародила в Италия,(първата опера представена във Флоренция през 1600 година е операта „Евридика“ на Якопо Пери.) От този момент нататък италианските композитори винаги са били водещи в световен мащаб, оставяйки на поколенията едни от най-големите шедьоври в този музикален жанр.

В библиографията са изброени с изключителна прецизност всички източници, от които е черпена информация.

От прочетеното и от личните ми професионални впечатления от работата на асистент Мариана Станчева Пенчева убедено заявявам положителната си оценка,за присъждането ѝ на научно – образователната степен „доктор”.

23.07.2022г.

професор д-р ДЕЯН ЕВГЕНИЕВ ПАВЛОВ